

Bokmeldinger

Lars Svendsen: *Work*, Stocksfield: Acumen, 2008: 142 s.

Filosofen Lars Svendsen har igjen skrevet en bok om noe alle har erfaring med, og ikke egentlig tenker noe særlig over i hverdagen – arbeid. Boken inngår i den engelske serien "The Art of living" ("kunsten å leve"), redigert av Mark Vernon. Ifølge serieomtalen er tanken at forfatterne skal trekke på personlige erfaringer og skrive filosofi som utfordrer leserens tanker om eget liv. Denne boken er imidlertid mer en blanding av en innførings- og debattbok om temaet arbeid.

Den består av en introduksjon, ni tematiske kapitler, og et appendiks med forslag til videre lesning. Introduksjonen åpner med en refleksjon over forskjellen mellom yrkeslivene til Svendsen og hans far, og de samfunnsmessige og personlige betingelsene for yrkesvalgene. Gjennom et vell av eksempler fra egne og venners erfaringer, etymologi og TV-serier, og med sitater fra økonomer og filosofer, sirkler Svendsen seg inn på temaet arbeid. Kapittel 1 er en mesterlig gjennomført presentasjon av arbeidets idéhistorie. Spesielt lærerikt er det å lese om transformasjonene i ideer om hva arbeid er og gjør med oss. Tidsmessig spenner dette kapittelet fra antikken, via middelalderens kristne doktriner, den protestantiske etikk, og til romantikkens idé om mening. I kapittel 2 bruker han Marx og Adam Smith til å utforske ideer om meningen med arbeid, og påpeker at de begge er uenige med seg selv om arbeid er frigjørende eller fremmedgjørende. Etter disse overordnede betraktningene følger refleksjoner over ett avgrenset tema i hvert av de resterende kapitlene. De handler om arbeid og fritid, ledelse, lønn, overflod, samfunn uten arbeid, og om å leve i arbeidet.

Svendsen utvikler ikke begreper, utfordrer ikke logikken i andres argumenter og kommer ikke med egne teser. Han presenterer, konsist og kortfattet, essensen i en idé om arbeid, og like selvfølgelig får han frem motsatsen. Arbeid som dyd eller som byrde? Hva er best – fritid eller arbeid? Hva er en god og en dårlig jobb? Burde ikke de verste jobbene ha den høyeste lønnen? Og

han punkterer myter. Er dagens frie, kreative kunnskapsarbeidere egentlig bare tannhjul i maskineriet? Fører den globale kapitalismen til flere eller færre jobber? Er det stress eller kjedsomhet som er problemet i dagens arbeidsliv i Vesten? Svendsen stiller opp og peker på mer enn han forklarer og besvarer. Bare i det siste kapittelet er det antydninger til en konklusjon, og den går på å velge middelveiene mellom de gitte ekstremer.

Svendsen avslutter boken med å påpeke at hver og en må finne ut hvilken relevans arbeid har i eget liv. Innholdsmessig får han godt frem ideelle, materielle og institusjonelle betingelser som binder og former arbeid både som idé og praksis, men av selve skrivemåten kan det virke som om måten å finne mening og verdi i arbeidet på er å plukke fritt etter innfallsmetoden. Svendsen bruker et vell av eksempler uten hensyn til historisk eller geografisk kontekst, og han siterer om hverandre fra akademiske verker, sangtekster og TV-programmer. De eksemplene som fungerer best er fra hans eget og venners liv. Skrivemåten er muligens ment til å skape nærhet til lesere med forskjellig erfaringsbakgrunn, men når meningen er at man skal bli engasjert til å tenke gjennom eget liv, blir det på en gang både for mye og for lite. Det blir for mange, for forskjellige og for lite utdypede eksempler. Derfor egner boken seg bedre som utgangspunkt for debatt eller faglig fordypning, enn til introspeksjon. Kapittel 1 og 2 kan fungere som pensum for introduksjonsforelesninger over arbeid og arbeidsliv generelt, og kapittel 5 om ledelse burde være obligatorisk på alle lederkurs. Hele boken kan leses raskt som utgangspunkt for videre fordypning, og da er også anbefalingene til videre lesning og referanselisten til stor nytte.

Anmeldt av Benedicte Brøgger